

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPL.140.80.2017.ML

Warszawa, 7 marca 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów **stanowisko** wobec senackiego projektu ustawy:

**- o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji
(druk nr 1607).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

Stanowisko Rządu
wobec senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji
(druk nr 1607)

I Uwagi wstępne

Projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1414), zwanej dalej „ustawą”, zakłada szczegółową regulację odnoszącą się do art. 18a tej ustawy, mającą na celu zwiększenie udziału procentowego audycji z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych z 10 do 50%, jak również rozwianie wątpliwości interpretacyjnych co do stosowania poszczególnych rodzajów udogodnień w ramach przyjętych kwot procentowych.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż projekt ustawy stanowi realizację postulatu zawartego w petycji P-9-18/16 skierowanej do Senatu RP przez osobę prywatną. W petycji tej jej autor postulował, by 100% audycji było objęte udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych. Senacka Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji uznała, że taka kwota jest niemożliwa do osiągnięcia z powodów technicznych, tym bardziej bez odpowiednich okresów przejściowych i zaproponował w swym projekcie kwotę 50%, do której dostawcy będą dochodzić w czterech etapach opisanych dokładnie w dalszej części Stanowiska. Rozwiązanie przyjęte w przedłożonym projekcie senackim zasługuje – zdaniem Rządu – na poparcie.

II Uwagi szczegółowe

1. Obecny stan prawny

Zgodnie z art. 7 dyrektywy 2010/13/UE o audiowizualnych usługach medialnych „państwa członkowskie zachęcają dostawców usług medialnych podlegających ich jurysdykcji do zapewniania, by świadczone przez nich usługi stawały się stopniowo dostępne dla osób z upośledzeniami wzroku lub słuchu”. Implementacją tej regulacji prawa unijnego jest art. 18a ustawy, zgodnie z którym co najmniej 10% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedazy, winno posiadać udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Obowiązująca regulacja ustawowa budzi wątpliwości interpretacyjne, które dotyczą między innymi tego, czy kwota 10% odnosi się do wszystkich rodzajów udogodnień dla osób niepełnosprawnych łącznie czy do każdego ze wskazanych w ustawie

rodzajów udogodnień odrębnie. Ustawa pozwala przy tym nadawcom na całkowitą dowolność w kształtowaniu udogodnień dla osób niepełnosprawnych dla konkretnych programów. Obecnie nadawca samodzielnie decyduje, jaki rodzaj udogodnienia, do jakiej audycji i w jakim czasie emisji dołącza. Skutkiem jest umieszczanie przez nadawców w istotnej liczbie przypadków tylko napisów dla osób niesłyszących, które są najtańszym do wyprodukowania rodzajem udogodnienia. Nie ułatwia to dostępu do usług medialnych osobom niepełnosprawnym z powodu dysfunkcji wzroku. W porównaniu do innych państw członkowskich UE kwota udogodnień dla osób niepełnosprawnych jest zbyt niska. W wielu innych państwach członkowskich UE jest ona stopniowo podwyższana i już w tej chwili znacząco przewyższa 10%¹.

2. Propozycje zmian w art. 18a

W projektowanej ustawie zaproponowano zwiększanie kwoty udogodnień dla osób niepełnosprawnych tak, by co najmniej 50% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży, posiadało tego rodzaju udogodnienia. Kwota ta powinna zostać osiągnięta w 2022 r. poprzez jej wcześniejsze stopniowe podnoszenie to jest:

- w 2018 r. do co najmniej 15% kwartalnego czasu nadawania programu,
- w 2019 r. do co najmniej 25% kwartalnego czasu nadawania programu,
- w 2020 r. i 2021 r. do co najmniej 35% kwartalnego czasu nadawania programu.

Projektowana regulacja spełni w ten sposób przynajmniej część podnoszonych od dawna postulatów środowisk osób niepełnosprawnych, których wyrazem jest właśnie petycja P-9-18/16. Proponowana kwota docelowa w wysokości 50% w znacznym stopniu przyczyni się do ułatwienia dostępu osób niepełnosprawnych do oferty dostawców usług medialnych. Ze względu na stopniowe, rozłożone w czasie dochodzenie do docelowej kwoty udogodnień, nadawcy programów telewizyjnych będą mogli przygotować się do wykonywania obowiązków w zwiększonym zakresie. Należy przy tym podkreślić, że zwiększenie kwoty wiąże się nie tylko z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów przez nadawcę, ale także koniecznością podpisania stosownych umów z podmiotami posiadającymi prawa do audycji, do których mają być dołączane udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

Art. 18a ust. 1 ustawy zawiera jedynie ogólny obowiązek stosowania udogodnień dla osób niepełnosprawnych przez nadawców programów telewizyjnych. Konieczne jest więc jego

¹ Np. we Francji napisy muszą być umieszczane w 100% audycji w programach o oglądalności powyżej 2,5%, a ponadto ustawa nakłada obowiązek określonej ilości programów z audiodeskrypcją (w odniesieniu do nadawcy publicznego jest to jedna audycja w tygodniu). W Wielkiej Brytanii kwoty kształtują się następująco: 5% – tłumaczenie na język migowy, 10% – audiodeskrypcja, 80% – napisy dla niesłyszących.

doprecyzowanie w akcie wykonawczym. Rozporządzenie KRRiT będzie określać rodzaje udogodnień dla osób niepełnosprawnych, jak również udział poszczególnych rodzajów tych udogodnień w łącznym czasie nadawania, w zależności od charakteru programu i rodzaju nadawanych audycji, uwzględniając przy tym potrzeby osób niepełnosprawnych i możliwości nadawców w tym zakresie, jak również rozwój technik przekazu i udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Doprecyzowanie ustawowego obowiązku w rozporządzeniu winno zapewnić zatem stosowanie przez nadawców różnych typów udogodnień dostosowanych do różnych rodzajów rozpowszechnianych audycji, a nie tylko udogodnień najtańszych, które nie zawsze właściwie spełniają swoją rolę. KRRiT uzyska w ten sposób możliwość określenia, w jakiej części nadawcy powinni emitować napisy dla niesłyszących, audiodeskrypcję, tłumaczenie na język migowy lub inne rodzaje udogodnień przy poszczególnych rodzajach audycji.

Doprecyzowano ponadto pojęcia, którymi posługuje się ustawa. Uznano, że nie jest konieczne, jak ma to miejsce obecnie, wskazywanie na „audiodeskrypcję” jako jednego z udogodnień. W ocenie Rady Ministrów przyjęcie takiego rozwiązania jest słuszne. Wskazanie audiodeskrypcji jako jednego z udogodnień ogranicza bowiem możliwość dostosowywania poszczególnych udogodnień dla osób niepełnosprawnych do zmieniających się technologii, a poza tym w sposób nieuzasadniony przyznaje jednemu rodzajowi udogodnień dla osób niepełnosprawnych większe znaczenie. Proponuje się więc wprowadzenie do ustawy definicji „udogodnienia dla osób niepełnosprawnych”. Udogodnieniem tym będzie element dźwiękowy lub graficzny zawarty w audycji lub rozpowszechniany równocześnie z nią, którego celem jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osobom niepełnosprawnym z powodu dysfunkcji narządu słuchu możliwości zapoznania się z audycją, w szczególności w formie napisów lub audiodeskrypcji, a także tłumaczenia na język migowy.

Proponowana definicja będzie zawierała przykładowy katalog udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Stworzenie zamkniętej listy takich udogodnień nie jest uzasadnione, gdyż w wyniku rozwoju technologicznego mogą pojawiać się nowe ich rodzaje. W rozporządzeniu KRRiT wydawanym na podstawie projektowanego art. 18a ust. 2 konieczne będzie zatem nie tylko szczegółowe zdefiniowanie tych przykładowych udogodnień dla osób niepełnosprawnych, ale powstanie także możliwość dodania i zdefiniowania – w razie potrzeby – nowych ich rodzajów.

Akty wykonawcze wydane na podstawie projektowanego art. 18a powinny więc zapewniać takie formy udogodnień dla osób niepełnosprawnych, które umożliwią zapoznanie się z audycją zarówno osobom niepełnosprawnym z dysfunkcją narządu wzroku jak i słuchu.

Ponadto projekt przewiduje w ust. 3, iż Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji będzie mogła określić, w drodze rozporządzenia, nie tylko niższy niż 50% udział w programie telewizyjnym audycji posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych lecz także zwolnić niektóre podmioty z obowiązku zapewniania dostępności audycji dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu. Rozporządzenie KRRiT nie powinno jednocześnie prowadzić do zwolnienia od obowiązku zapewnienia udogodnień dla osób niepełnosprawnych nadawców, którzy ze względu na skalę swojej działalności i jej wpływ na rynek, są w stanie ponieść koszty zapewnienia takich udogodnień w rozpowszechnianych programach.

3. Zmiana w art. 47g

Nowelizacja w zakresie definicji wprowadza również zmianę art. 47g ustawy, który będzie nakładał na podmioty dostarczające audiowizualne usługi medialne na żądanie obowiązek stopniowego zapewniania dostępności dostarczanych audycji dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku oraz osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu słuchu, poprzez wprowadzanie odpowiednich udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Projektowana regulacja nie zawiera katalogu udogodnień dla osób niepełnosprawnych, jak ma to miejsce obecnie, co w konsekwencji uelastycznia i poszerza możliwości wprowadzania nowych udogodnień wraz z rozwojem technologii.

4. Wprowadzenie w art. 45 ust. 3 pkt. 2a

W celu zapewnienia dostępu do udogodnień dla osób niepełnosprawnych także dla odbiorców, którzy korzystają z oferty operatorów sieci kablowych lub platform satelitarnych proponuje się dodanie nowego pkt 2a w art. 45 ust. 3, który pozwoli KRRiT wykreślić z rejestru rozprowadzany program, jeżeli jego operator nie będzie dostarczał udogodnień dla osób niepełnosprawnych dołączonych przez nadawcę do rozprowadzanego programu. Obecnie w wielu przypadkach operatorzy usuwają bowiem udogodnienia dla osób niepełnosprawnych z reemitowanego programu, ze względu na to, że program z udogodnieniami zajmuje większą część pasma niż program ich pozbawiony. Zgodnie z uzasadnieniem projektu regulacja ta nie będzie przy tym odnosić się do programów rozprowadzanych w sposób analogowy, gdyż

z uwagi na ograniczenia techniczne operatorzy sieci analogowych nie mają często technicznych możliwości udostępniania udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

W ocenie Rady Ministrów stosownym wydaje się jednocześnie dodanie w projekcie ustawy przepisu przejściowego rozstrzygającego, iż zachowują moc decyzje koncesyjne udzielone nadawcom, określające większe niż określone w tym projekcie udziały audycji z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych. Istnieją bowiem koncesje, które już dziś przewidują udział na poziomie 100%.

III Podsumowanie

Podsumowując, należy raz jeszcze podkreślić, iż senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji (druk nr 1607) zasługuje na poparcie Rządu. Warto podkreślić także, iż podobne regulacje były przedmiotem prac Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Podniesienie kwoty procentowej z 10 do 50% programów dostępnych dla osób niepełnosprawnych powinno im ułatwić aktywne uczestnictwo w kulturze i odbiór audycji telewizyjnych, a odpowiednie rozłożenie tego obowiązku w czasie nie będzie zbyt nadmiernie uciążliwe dla dostawców usług medialnych.